

D ů v o d y:

Nejvyšší soud neshledává, že doslov příslušného odstavce dědické smlouvy může zavdávati oprávněný důvod k domněnku, které u nižších soudů o jeho smyslu vzešlo. Smlouva dědická jest sepsána notářem, tedy osobou práva znalou a k tomu podle úřadu povolanou, o níž lze předpokládati, že dovede voliti správný slovní výraz pro projevy stran. Z toho, že se v tomto odstavci mluví o dětech bez jich pojmenování, nelze souditi, že zůstavitel mínil děti ve smyslu § 42 obč. zák. t. j. vůbec veškeré příbuzné v sestupné čáře, zejména an v dalším ustanovení smlouvy jedná výslovně o potomcích v protikladu k dětem. Úsudek soudu rekursního, že zůstavitel v tehdejší svém věku 52 roků asi už nepomýšlel na další děti, nelze uznati příslušným. Ustanovení § 42 obč. zák. nelze ostatně pokládati za vykladací pravidlo pro projevy a pro prohlášení stran, zejména ano je nepochybné, že se pojem dětí podle tohoto zákonného předpisu nadobro liší od obvyčeje obecné mluvy a zákon sám se tohoto pojmu důsledně nepřidrží a v přechýlených svých ustanoveních, jež vypočítávají netřeba, používá výrazu »dětí« jen pro syny a dcery. K těmto předpisům náleží také v napadených usneseních citovaný předpis § 681 obč. zák., kde pod výrazem děti rozumějí se jen synové a dcery a jen při vlastních dětech i jejich potomci, pokud při úmrtí zůstavitele byly zplozeny. Podle § 2 čís. 10 nesp. říz. nemá nesporný soudce sice zanedbat opatrnost potřebnou k právní bezpečnosti stran, nemá však stranám působiti obtíže úzkostlivostí a pochybovačstvím. Pro projednací soud nebylo tedy za tohoto stavu oprávněného důvodu, by ustanovoval opatrovníka pro nezplozené potomstvo ve smyslu § 276 obč. zák. a nařizoval šetření o úmyslu zůstavitelově, jež pak byla i provedena, zejména když řešení této otázky musilo by zůstat vyhrazeno pořádku práva, ježto úmysl zůstavitelův jako jedině pro to závažná okolnost mohl býti zjištěn jedině řádným průvodním řízením (§ 2 čís. 7 nesp. říz.). Z tohoto důvodu bylo usnesení obou nižších stolic jako právně mylné zrušiti.

Čís. 8303.

»První pražská nemocenská pokladna obchodních a soukromých zaměstnanců v Praze« vydává svým členům léky prostřednictvím lékáren, jež určila, na svůj účet, a činí tak dvojím poukazem. Poukazující nemocenská pokladna dává prostřednictvím svého lékaře poukaz lékárníkovi, by plnil (vydal) léky na její účet jejímu členu, jenž poukázku přinese, a zároveň poukazuje příjemce poukazu, svého členu, by si vyzvedl na poukázku lék v lékárně na její účet. Mezi lékárníkem a členem pokladny není přímého právního poměru. Vydal-li lékárník lék bez předepsaného schválení představenstva pokladny, učinil tak na svůj vrub a na své nebezpečí.

(Rozh. ze dne 14. září 1928, Rv I 1891/27.)

Žalovaný, člen První pražské nemocenské pokladny obchodních a soukromých zaměstnanců v Praze, odebral ze žalobcovy lékárny léky pro svou manželku podle předpisu odborného lékaře. Žalobu o zaplacení léků opíral žalobce o to, že žalovaný ručí jako objednatel, aniž by tím byly dotčeny jeho postižné nároky proti nemocenské pokladně. Tato žalobci prý odepřela zaplatiti, zejména proto, že prý již poukázala částku, jež jest předmětem sporu, žalovanému k vyplacení žalobci, žalovaný prý sice peníze přijal, žalobci však dosud nevyplatil. Žalovaný namítl kromě jiného, že není k žalobě pasivně oprávněn, jest prý příslušníkem nemocenské pokladny, jejímuž pojištění podléhala též jeho rodina, léky na předepsaném formuláři napsané má zaplatiti Pražská nemocenská pokladna, žalobce měl prý nejprve proti této soudně zakročiti. Procesní soud první stolice žalobu pro tentokrát zamítl. Důvody: Žalovaný jest ještě dnes pojištěn u První pražské nemocenské pokladny obchodních a soukromých zaměstnanců v Praze. Jako její člen obdržel v lékárně léky. Na předpisu měla ovšem býti doložka o povolení nemocenské pokladny, žalobce však musel věděti, že bez tohoto výslovného povolení nemají býti léky větší ceny, v tomto případě oacetové lázně, vydány. Žalovaný to však věděti nemusel, poněvadž ve stanovách není ustanovení o tom, že má napřed býti předloženo povolení, a žalovaný nebyl na to upozorněn ani důvěrníkem nemocenské pokladny. Částku 500 Kč obdržel žalovaný od nemocenské pokladny k jinému účelu, než aby jimi bylo placeno žalobci. V ohledu právním zamítl soud žalobu na základě těchto úvah: Postup s lékařskými předpisy byl žalobci jako lékárníku přirozeně znám. Vydáním léků uzavřel žalobce kupní smlouvu jen s Pražskou nemocenskou pokladnou, a podmínkou této smlouvy byl jednak žalobce, jednak nemocenská pokladna, kdežto žalovaný byl jen osobou, předkládající lékařský předpis, třetím, pro něhož si dala nemocenská pokladna slíbiti, že bude podle § 881 obč. zák. plněno žalobcem, což bylo patrné z předložení lékařského předpisu jako průkazu obdarovaného třetího. Právní důvod tohoto plnění ve prospěch třetího spočívá v ustanovení § 1288 obč. zák. Podle tohoto zákonného ustanovení vzniká smlouva pojišťovací, když někdo na se běže nebezpečí škody, jež by mohla druhému vzniknouti bez jeho zavinění, a za určitou cenu mu přislíbí plnění vymíněnou náhradu. Pojišťovatel ručí při tom za náhodnou škodu a pojištěný za slíbenou cenu. Aniž by soud již nyní zjišťoval konečný poměr mezi žalovaným a nemocenskou pokladnou, dlužno při důkazních prostředcích míti za to, že mezi žalovaným a nemocenskou pokladnou byla v době vydání léků pojišťovací smlouva podle § 1288 obč. zák. Z poznámky na lékařském předpisu musel žalobce věděti, že žalovaný může býti přidržen k tomu, by sám platil jen v určitých případech. Z toho jest zřejmo, že jinak jest ku placení povinnou nemocenská pokladna. Již forma receptu, nápis »rodinné pojištění«, a barva receptu dá i laikovi poznati, že tu jde o zvláštní lékařský předpis. Ani při nemocenském pojištění podle zákona ze dne 30. března 1888, čís. 33 ř. zák. nemůže býti pojištěnec přidržován k tomu, by platil léčebné a léky, poněvadž tu jest smlouva

pojišťovací a podobně i v souzeném případě by se musel žalobce nejprve obrátiti na Pražský pojišťovací ústav a proti němu podati žalobu. Teprve v tomto sporu by mohl býti poměr mezi nynějšími stranami vysvětlen a teprve pak by bylo na žalobci, by v případě právoplatného rozhodnutí v tomto druhém sporu, jímž by snad bylo vysloveno, že nynějšímu žalovanému nepřisluší nárok z pojišťovací smlouvy nebo jen ve zmenšené míře, proti nynějšímu žalovanému soudně zakročil. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Žalobce napadá rozsudek první stolice především pro nesprávné právní posouzení věci. Tento důvod odvolací jest opodstatněn. První soudce má za to, že v souzeném případě má místo ustanovení § 881 obč. zák., že byla uzavřena mezi žalobcem a nemocenskou pokladnou smlouva ve prospěch žalovaného, a že tudíž žalovaný k žalobci do přímého smluvního poměru vůbec nevstoupil. Neboť napadený rozsudek praví výslovně, že kupní smlouva byla uzavřena jen mezi žalobcem a nemocenskou pokladnou. Pojímaje takto věc, označuje první soudce žalovaného jen jako prodatele receptu, kterémuž zase chce dávat povahu legitimačního papíru. S touto právní konstrukcí případu nemůže však odvolací soud býti srozuměn. Spíše má za to, že právní posouzení případu jest zcela jednoduchým, vychází-li se z toho, že mezi žalobcem a žalovaným, který léky objednal a odebral, kupní smlouva byla uzavřena, kde žalobce má úlohu prodatele a žalovaný úlohu kupitele. Ohledně zaplacení kupní ceny žalovaný předáním receptu, kterýž v záhlaví nese jméno První pražská nemocenská pokladna pro obchodní a soukromé zaměstnance, žalobce poukázal na tuto pokladnu nemocenskou, takže se tu jedná zajisté o asignaci po rozumu § 1400 a n. obč. zák. Zdráhá-li se nemocenská pokladna z důvodu, kterýž se vztahuje na pojistný poměr mezi ní a žalovaným, tuto kupní cenu žalobci zaplatiti, jest na bíle dni, že žalobce proto nemůže žalovati nemocenskou pokladnu o zaplacení, nýbrž že musí se obrátiti ve smyslu § 1401 druhý odstavec obč. zák. na žalovaného, s nímž jediné jest ve smluvním poměru. Jest nesporno, že se žalobce o zaplacení receptu již obrátil na nemocenskou pokladnu, že však byl jí zamítnut s odůvodněním, že žalovaný nemá nároku na rodinné pojištění. Z toho vyplývá, že nemocenská pokladna žalovanému upírá rodinné pojištění, že tedy sám pojistný poměr jest sporný, na jehož základě žalovaný od nemocenské pokladny požaduje zaplacení receptu. Že vypořádání tohoto sporu jest jen věcí žalovaného, jest jasno. Na tento pojistný poměr nemá žalobce dále vůbec vlivu. Žalobce může se tudíž bez pochyby obrátiti na žalovaného samého, kterýž mu z kupní smlouvy na dále jest zavázán. Žalobou, o niž tu jde, požaduje žalobce zaplacení této kupní ceny, kteráž co do výše není dále spornou. První soudce kladl zvláštní váhu na okolnost, že žalobce již z receptu musel seznati, že povolení nemocenské pokladny k vydání léků jest zapotřebí, kdežto u žalovaného tomu tak nebylo, jelikož jednak v stanovách o tom ničeho není a jelikož ani svědek M. mu nedal vysvětlení. Ale zavinění žalobce jest v tomto sporu bez významu, jelikož se nejedná o nárok na náhradu škody, nýbrž o zaplacení kupní ceny. Konečně mohl ža-

lobce býti také toho mínění, že žalovanému bylo ústně uděleno povolení k receptu nemocenskou pokladnou, pokud se týče jejím důvěrníkem. Avšak tato okolnost, jak již uvedeno, pro posouzení tohoto sporu vůbec nemá významu. Při tomto stavu věci nelze seznati, proč by žalobce nejprve musel žalovati nemocenskou pokladnu o zaplacení zažalovaného peníze, kteráž mu své stanovisko v tomto ohledu již sdělila. Neboť kupitelkou léků není tato, nýbrž jest žalovaný, kterýž následkem toho jest i žalobci sám povinen zaplatiti.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu z dovolacích důvodů čís. 2 a 4 § 503 c. ř. s., pokud jde o tento dovolací důvod, právem. Podle stanov »První pražské nemocenské pokladny obchodních a soukromých zaměstnanců v Praze« poskytuje pokladna členům podle § 14 jakožto plnění z pojišťovací smlouvy zejména podporu v nemoci, t. j. lékařské ošetření a nemocenské příspěvky peněžité a členům jich rodin lékařské ošetření. Podle § 15 stanov záleží podpora v nemoci v bezplatné lékařské pomoci a v potřebných lécích, podle § 18 jsou pověřeni lékařským ošetřováním nemocných lékaři k tomu pokladnou povolani a podle § 19 vydávají se potřebné léky lékárnami k tomu pokladnou určenými na předpis ošetřujícího lékaře (§ 18) a na jeho poukaz. Z jiných lékáren lze na účet nemocenské pokladny odebrati potřebné léky jen v případech nutných. Podle § 29 záleží péče o nemocné členy rodin pojištěnců v nemocenské podpoře (§ 14) a v poskytnutí potřebných léků podle ustanovení §§ 18 a 19. Z toho plyne, že nemocenská pokladna vydává svým členům léky prostřednictvím lékáren, jež určila, na svůj účet a že činí tak dvojím poukazem (§ 1400 obč. zák.). Poukazující nemocenská pokladna dává prostřednictvím svého lékaře poukaz lékárníkovi, by plnil (vydal) léky na její účet jejímu členu, jenž poukázku přinese, a zároveň poukazuje příjemce poukazu, svého člena, by si vyzvedl na poukázku plnění (lék) v lékárně na její účet. (Ehrenzweig, Recht der Schuldverhältnisse 1928 § 336). Tím, že lékárník vydal léky členu pokladny, přijal a splnil poukaz daný mu pokladnou a může žádati náhradu toho, co na základě poukazu plnil od poukazující pokladny, na jejíž účet bylo plněno (§§ 1403 a 1014 obč. zák.). (Ehrenzweig R. S. Schuldverhältnisse str. 290 čís. 3). Bezprostředního právního poměru mezi poukázaným lékárníkem a mezi příjemcem poukazu, členem pokladny, není, zejména zde není poměr z tržové smlouvy, jak mylně za to má odvolací soud. Vždyť člen pokladny neuzavírá předložením poukázky v lékárně a přijetím léku, smlouvu kupní, neujednává kupní cenu, ani se po ní neptá a lékárník mu ji nesděluje, aspoň nemusí sdělovati (viz rozh. čís. 5512 sb. n. s.). Přijímá jen léky, jež mu má plniti a jež mu poukazuje pokladna. Posuzuje-li se případ s tohoto právního hlediska, dlužno uznati, že není zde právního zavažujícího poměru mezi žalobcem a žalovaným. Žalobce splnil vydáním

léků poukaz daný mu nemocenskou pokladnou prostřednictvím jejího plnomocného lékaře, a může žádati náhradu jen na poukazující pokladně, byl-li poukaz úplným, totiž nepřekročil-li příkaz, pokud se týče omezení příkazu, který mu pokladna dala případným požadavkem předchozího schválení představenstvem (§ 19 druhý odstavec stanov). Zda žalobce nebo lékař za pokladnu poukázku vydávající, nedbal takového omezení ve vydávání, pokud se týče plnění poukázek, nelze řešiti v tomto sporu, neboť to bude po případě předmětem sporu mezi poukázaným lékárníkem a poukazující pokladnou, jinak by se sporu tomu zde předbíhalo, což nelze připustiti. Případu § 1042 obč. zák., který na myslí má dovolatel, zde není, neboť předpis ten předpokládá, že bylo něco plněno mimo smluvní závazek, kdežto zde bylo plněno na základě přijatého poukazu, tedy na základě smlouvy asignační (§§ 1400, 1402 a 1403 obč. zák.). Rozhodnutí čís. 5512 sb. n. s. řeší právě případ, že lék vydal lékárník, jenž byl právě vyloučen z práva vydávati léky na účet nemocenské pokladny a byl z toho zrazován; tam se mohlo vydání léku lékárníkem státi podle § 1042 obč. zák., kdežto zde naopak lékárník, k tomu oprávněný, vydal lék podle poukazu nemocenské pokladny; jemu nebylo vydání léků na účet pokladny předem zakázáno, a proto jest posuzovati případ tento podle §§ 1400 a násl. obč. zák. Nemocenská pokladna nemůže, jak žalobce míní, již odvolati poukaz, jakmile byl poukázaným lékárníkem přijat a splněn, jako v tomto případě, a nelze proto jejímu sdělení, že nezaplátí účet lékárníkův za vydané léky, přikládati účinek platného ustoupení od poukazu daného podle §§ 1400 a 1401 obč. zák., kteréž §§ předpokládají odvolání příkazu před jeho přijetím lékárníkem. Proto neopravňuje vůbec nemocenskou pokladnou provedené odmítnutí nároku lékárníkova na náhradu nákladu jím vynaloženého na základě jejího poukazu (§ 1014 obč. zák.), lékárníka, by požadoval od člena pokladny (příjemce poukazu) trhovou cenu vydaných mu léků. Otázku, zda by snad lékárníkovi příslušel proti odběrateli léků jiný nárok (na příkl. z bezdůvodného obohacení) v případě, že by bylo předem zjištěno sporem s nemocenskou pokladnou neb jiným bezvadným způsobem, že odebírateli léků nepřislušel vůbec nárok na lék na př. z důvodu, že vůbec nebyl členem nemocenské pokladny, jejíž poukázku se vykázal, anebo že poukázku padělal, — což tuto nebylo ani tvrzeno, — nelze řešiti v tomto sporu, ježto bylo žalováno jen z důvodu trhové smlouvy. Žalobce nemůže pro své stanovisko nic vyvozovati z toho, že poukaz na léky, vydaný lékařem, nebyl před jich vydáním lékárníkem, předem schválen představenstvem nemocenské pokladny, ač se jednalo o léčebné lázně (§ 19 odst. II. stanov). Bylo věcí lékárníka, který musí lékařskému receptu rozuměti, by bez schválení představenstva pokladny léky nevydal a aby příjemce poukazu (člena pokladny) upozornil, že před vydáním léků si musí schválení to opatřiti, jak již první soud zjistil. Vydal-li žalobce léky bez tohoto předchozího schválení, pochybil, neboť vykonal poukaz, který nebyl úplným, dostatečným a překročil tím příkaz daný mu nemocenskou pokladnou. Lékárník mohl totiž, i když poukaz přijal, odepřítí jeho splnění (vydání

léků) členu pokladny, dokud tento nesplnil podmínku stanov, na niž záviselo vydání léků, dokud schválení zmíněné si neopatřil. Když však vydal léky bez splnění této podmínky na základě poukazu neúplného, učinil tak na svůj vrub a na své nebezpečí, že snad potom nedosáhne náhradu vynaloženého nákladu od pokladny. Přímého nároku na zaplacení tržové ceny proti příjemci poukazu, žalovanému, však nemá. Podle přednesu žalobce bránila se poukazatelka (nemocenská pokladna) nároku na zaplacení léků k jejímu poukazu vydaných námitkou, že žalovaný již obdržel peníze potřebné k zaplacení jich tržové ceny od pokladny, avšak první soud zjistil, aniž tomu bylo odporováno, že peníze žalovanému pokladnou vyplacené, měly krýtí jiná jeho vydání. Žalobce ani netvrdil, že žalovaný neměl nároku na rodinné pojištění; ostatně jest nesporno, že žalovaný sám byl členem nemocenské pokladny zaměstnanců obchodních a soukromých, takže mu již podle stanov, jichž správnost není popřena, náležel nárok na lékařské ošetřování a na léky pro jeho manželku a pro jiné členy rodiny (§§ 14, 28 a 29 stanov). Na pouhé, ničím neodůvodněné tvrzení nemocenské pokladny, že žalovaný není účastným rodinného pojištění, nelze vzíti zřetel, ano jest to tvrzení třetí osoby ve sporu nesúčastné.

Čís. 8304.

Společnost podle § 1175 obč. zák.

Nakupovali-li a prodávali-li společníci na společný účet zboží a pak se o zisk rozdělili, při čemž každý z nich byl pokládán za zmocněnce společnosti, sprostil se odběratel zboží placením kterémukoliv ze společníků svého závazku, třeba nabídku učinil jiný společník.

(Rozh. ze dne 14. září 1928, Rv I 1917/27.)

Mezi žalobcem a Emilem L-em byla v létě 1926 uzavřena smlouva společenská, zavazující obě strany, provozovati v saisoně 1926 obchody s ovocem na společný účet tak, že se veškeré ovoce zakoupené ať L-em ať žalobcem na společný účet, zisk a ztrátu dále prodá. Obchody konal částečně Emil L., částečně žalobce, také peníze za prodané ovoce inkasoval jednou žalobce, jindy zase Emil L. a žalobce sám se k žalované společnosti vyjádřil, že jest to jedno, na čí jméno bude šek zníti, zda na L-a či na žalobce. Proti žalobě, již se domáhal žalobce na žalované akciové společnosti zaplacení 10.000 Kč za dodané ovoce, namítla žalovaná, že kupní cenu zaplatila Emilu L-ovi. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání přezírá, že závažným pro rozhodnutí sporu jest jen právní poměr mezi žalobcem a Emilem L-em. V tomto směru dospěly nižší soudy na základě skutečností jimi zjištěných, jež opakovati není zapo-